

DE TO BERGMESTRE STRØM

FOREDRAG I N. G. F. 14DE FEBR. 1920

AV

TH. HIORTDAHL

Disse brødre som indtok en fremtrædende plads blandt vort lands bergmænd i første halvdel av forrige aarhundrede, og som vi her søger at drage ut av forglemmelsen, blev i 1780-aarene født paa Kongsberg, hvor deres far var magasinforvalter. De gik paa latinskolen i fødebyen og blev studenter derfra.

Den yngre bror, som vi vil begynde med, HENRIK CHRISTIAN STRØM, født 1784, blev 1803 indskrevet ved bergseminaret, ved hvilket han i juni 1806 tok eksamen med bedste karakter. Derefter drog han til Tyskland hvor han, isærdeleshet i 1811 og 1812, opholdt sig ved bergakademiet i Freiberg¹.

Her virket A. G. WERNER (1750 1817), som samlet en stor mængde unge mænd, baade tyske og utlændinger, om sin lærestol. Han var som bekjendt hovedrepræsentanten for den saakaldte neptunistiske lære, der antok alle bergarter avsat under vand som lag eller leier, fra urformationen de krystallinske silikatstener, hvoriblandt granit og opover gjennem de yngre formationer. Under sit ophold i Freiberg drev STRØM flittig paa med geologiske ekskursioner, og studerte isærdeleshet granitens og porfyrens optræden. WERNER mente herom at ur-

¹ Han er ikke opført i den fortegnelse over de studerende som findes i festskriftet til akademiets 100-aarsjubelæum 1866. Den er imidlertid, som utgiveren selv har gjort opmerksom paa ikke fuldstændig. Der er ingen tvil om at STRØM har opholdt sig der den angivne tid.

skiferen ligger som en kaape over graniten, og der var heller ikke nogen anden maate at anskue forholdene paa, naar de ikke skulde komme i strid med den herskende lære. Men STRØM som var en god iagttager, fandt at saa ingenlunde var tilfældet; leiningsforholdene av graniten og porfyren i urskiferen var avvikende eller gjennemgripende, som han kaldte det. Graniten maatte være yngre. Han meddelte sine iagttagelser i 1814, i 8de bind av LEONHARDS Taschenbuch für die gesammte Mineralogie. Hans noget yngre ven, KARL BÖBERT, den senere sølvverksdirektør, fremhæver i sin biografi av STRØM, hvor modig det var av den unge mand saaledes at stille sig i opposition til den ansete og toneangivende lærer. STRØMS meddelelse var i virkeligheten en videnskabelig bedrift, men den blev gjennem en lang aarrække aldeles upaaagtet, og den skuffelse han følte efter dette, trykket hans tunge og nærtagende sind i lange tider; det ser ut til, at dette var i hans tanker saa længe han levet.

Om hans studier i Tyskland vet man ellers ikke andet end at han der tilegnet sig ikke litet av de naturfilosofiske forestillinger, som den tid raadet der, og som hvad hans nærmeste interesser angaar hadde en udmerket repræsentant i STEFFENS.

Under opholdet i Tyskland var han ogsaa med i frihetskampen 1813, idet han lot sig opta i LÜTZOWS frikorps, hvor han tjente som jæger, bl. a. sammen med sin noget yngre samtidige, digteren THEODOR KÖRNER.

Først i 1814 kom han tilbake til Norge. Om hans tanker i denne for fædrelandet kritiske tid har man oplysning i et brev, han den 6te novbr. skrev til professor F. C. SIBBERN i Kjøbenhavn¹. Han likte ikke kongevalget paa Eidsvold, men mente at CHRISTIAN FREDRIK burde ha fortsat som regent og foreslaat Sverige en forening, med Norges indre selvstændighet som grundlag. Og nu, da foreningen netop var vedtat, var det hans overbevisning at intet folk i historien hadde gaat en fornuftigere vei; hadde han fundet ærekrænkende vilkaar

¹ Breve fra og til Sibbern I. Kbh. 1866.

ved unionen hadde han været blandt de første som grep til vaaben man synes man ser den Lützowske jæger for sig.

CHRISTIAN FREDRIK var som det siden Fredrik 3's tid neppe hadde været tilfældet med noget medlem av det danske kongehus i besiddelse av videnskabelig utdannelse, og det er bekjendt at han særlig interesserte sig for mineralogi. Til hans nærmeste omgivelser hørte da ogsaa en mineralog, holsteneren grev VARGAS BEDEMAR (1770 1847), en noksaa tvilsom herre eventyrer siger L. DAAE som i nogen aar hadde foretat mineralogiske reiser her i landet og utgit en reisebeskrivelse. Han blev under det kortvarige kongedømme i 1814 utnævnt til kammerherre, og forlot siden landet. I brevet til SIBBERN siger STRØM bl. a.: Gud ske lov at vi er blit av med VARGAS, ti endskjønt jeg anser ham for en godmodig mand, saa passer han her som en knytnæve til et blaat øie. Vort bergvæsens blaa øine vilde dog ved ham vorde aldeles blinde, om ei slaat ut. La ham være kammerherre, men ei videre.

STRØM var allerede under sit ophold i Tyskland blit utnævnt til geschwornen i nordenfjeldske distrikt, men han tiltraadte ikke stillingen før i 1815; 3 aar efter blev han bergmester sammesteds. Distriktets vigtigste bergverk Røros var i tilbakegang efter en række trængselsaar, og for om mulig at bringe det paa fote blev der i 1816 anordnet en kongelig kommission, av hvilken STRØM blev medlem. Frugten av kommissionens arbeide, paa hvilket han synes at ha øvet en overveiende indflydelse, var loven om Røros kobberverk av 12te sept. 1818. Der har været indvendt mot denne lov, at den gik altfor meget i detaljer angaaende driften.

Saalænge han indehadde sine stillinger nordenfjelds bodde han, saavidt vites, i Trondhjem, men han var oftere i hovedstaden, hvor han navnlig interesserte sig for den fysiografiske forening og dens i 1823 grundlagte tidsskrift, Magazin for Naturvidenskaberne. Han har flere gange baade holdt foredrag i foreningsmøterne og skrevet i magasinet.

Før dette begyndte at utkomme hadde han skrevet i „Budstikken“, som utgaves av det Kgl. Selskab for Norges Vel. I 1816 hadde selskapet foranlediget indredepartementet at sende

ham til Selbu for at undersøke kvernstensbruddene, og hans beretning blev trykt i 1820. Hans avhandling om fattige kobberkisers fordelagtige skeidning ved kjærnerostning blev belønnet med en av selskapet utsat præmie og trykt i 1821.

Magazinet indeholdt i 1825 en avhandling av STRØM om harmotomens krystalform, utarbeidet paa grundlag av et betydelig materiale fra Kongsberg. HAÜY hadde henført dette mineral til det tetragonale system, men STRØM erklærte med bestemthet at saa ikke var tilfældet, og han var den første som erkjendte dette. Ved at se efter i HINTZE's haandbok hvor litteraturen om krystalformen er utførlig gjennemgaat, har jeg imidlertid ikke fundet STRØM nævnt, saa han er vel blit glemt denne gang ogsaa.

I den sidste halvdel av 20-aarene og begyndelsen av 30-aarene indeholdt magasinet flere arbeider av STRØM angaaende de geologiske forhold ved verkerne i hans distrikt. Disse avhandlinger indeholder foruten oplysninger om de faktiske forhold ved verkerne og av saadanne turde den fortræffelige betænkning om Altens kobberverk (Bd. XI, 161) være at fremhæve ogsaa endel rent naturfilosofiske betragtninger¹. Han kommer her flere gange tilbake til sit ungdomsarbeide om graniten, saaledes (VI. 213) om graniten i Opdal, Guldalen og Tydalen: „De samme Grunde, hvorpaa jeg i et Forsøg om denne Bjergarts geognostiske Forholde maatte i det Hele antage Graniten som en yngre Dannelselse end Urskiveren (Leonhards Taschenbuch, 8) gjenfinder sig saaledes i de her forekommende Granitformationer. Men hvorledes har nu Graniten kunnet danne sig paa denne Maade i Skiveren, efterat denne allerede havde uddannet sig? Uden at overstige Grændsen for disse Bemærkninger og maaske min Indsigt i denne Gjenstand, som staar i Forbindelse med Geologiens dybeste Problemer, vover jeg herved at fremsætte min Anskuelse, som synes mig den mest tilfredsstillende. Som det synes umuligt, efter de sildigere Erfaringer at ansee Gangene som blot udfyldte Revner, saa er ved Masser af denne Udstrækning en Præexistants af

¹ F. eks. VI. 239 — — „om Jorden var mindre da den blev skabt og efterhaanden er voxet som ethvert andet Legeme.“

saadanne uhyre tomme Rum ganske utænkelig, ligesom og at Graniten skulde være opdreven ved en vulkansk Virksomhed. Der synes mig saaledes ei at være nogen anden Forklaringsmaade tilovers, end at antage dem dannede ved en Metamorphose, hvorved denne dog ei har været ganske passiv, men vel ogsaa undergaaet nogen Omdannelse.“

I oktober 1832 holdt han et foredrag i den fysiografiske forening, Geognostiske Reminescentser, især om Graniten (X. 219). Efter en temmelig vidløftig indledning fortsætter han (pag. 224): „Saavidt min lagttagelse har kunnet naae, har jeg overalt ved egen Erfaring fundet den af mig udtalte Betragtningensmaade i Naturen stadfæstet. Dog har jeg ved ikke uden Opmærksomhed at følge den geognostiske Literatur i Almindelighed, ikke fundet Andet end at Geognosterne endnu for en stor Deel have afviist disse tydelige Facta. Saaledes vedblev man endnu længe at hylde Hypotesen om en første Grundgranit som betingende Urskiferens Leining og Alder og endelig tyede man, da dog de afvigende Leiningsforhold mangesteds ikke kunde nægtes, til en ny *deus e machina* kan den i dette Fald nævnes anderledes? Gjennembrydningshypotesen, hvorved man vistnok ligesaa let løser Knuden, som (*salv. ver.*) i de fabrikerede Dramaer ved en himmelfalden Arv eller Gave, men som ved Naturens umiddelbare, ufængslede og øvede Betragtning snart synes mig i dette Fald ikke at kunne afgive noget mere almindeligt Støttepunkt for en besindigere videnskabelig geogenisk Anskuelse.“

Forfatteren vilde som man ser fremdeles ikke erkjende granitens eruptive natur. Men med hensyn til den i den forrige avhandling opstillede antagelse om dens dannelse av skiferne ved en metamorphose synes han nu at ha faat nogen betænkelighed, idet han siger at en saadan transformation av masser vistnok i mange tilfælde ikke vil finde nogen begrundelse i kemiens operationer.

I en beretning om reiser i Trondhjems og Nordlands amter (1829. IX. 179) bemærker forfatteren at der er langt færre ertsforekomster end i landets sydlige dele. Han mener „at Hovedaarsagen er en naturlig Mangel af Erts, begrundet i almindelige klimatiske Forholde, hvilke paa dette som paa de

øvrige naturlige Forhold har havt den Indflydelse at Polar-egnene kun er tildeelt færre og de mere almindelige Organismer af enhver Naturens Kreds uden at man dog ganske maae opgive Haabet om at Gjenstande af nogen Betydning for Industrien endnu maatte være at opdage.“

De sidst citerede linjer danner en overgang til den sidste av STRØM's avhandlinger i magasinet, Forsøg til et Grundrids af Mineraliernes Climatologie (1836. XII. 200)¹. Efter at ha bemærket at vegetationens og dyrenes afhængighed av og samliv med de forskjellige klimatiske forhold, samt den større mangfoldighed og høiere uddannelse mot de ækvatoriale egne længe har været kjendt gir forfatteren eksempler paa at lignende forhold finder sted i mineralriket. Han nævner først at HAUSMANN i sin reise i Skandinavien ved at omtale bl. a. de nordiske mineralers mørkere farve, mener at det stadfæster sig i den uorganiserte natur, hvad saa paafaldende viser sig i den organiserte, at den hete zones skabninger har de livligste farver, den største glans og klarhet, mens skabningerne i de fra ækvator fjernere liggende egne er indhyllet i uanseelige klædebon.

En saadan forestilling om analogi mellem planternes og mineralernes klimatiske betingelser hadde forfatteren allerede dannet sig under sine studier i Tyskland, og han hadde senere forfulgt den, saavidt hans egentlige tekniske virksomhet tillot det.

I avhandlingen betragter han først stensalt og stenkul; saltet er indskrænket til og følger mot nord en zone i samme breddegrad fra Nordfrankrig til Galicien, og gaar kun i England op til en høiere bredde; det samme gjælder saltkilder og andre mineralske kilder, der saagodtsom ikke findes hos os. Stenkullene følger idetheletat den samme parallel, men som de antages at være et ældre led i mineralernes række, gaar de ogsaa længer mot nord, idet de findes i Skotland, og de sidste spor i Skaane. Overhodet synes det at kunne forfølges, at de ældste av de yngre formationer har dannet sig til den høieste

¹ Med Bd. XII ophørte tidsskriftets utgivelse. Fra 1838 er det utkommet under titalen *Nyt Magazin for Naturvidenskaberne*.

nordlige bredde. Kridtet er den eneste av de yngre dannelser, der findes saa langt mot nord som i Sjælland, mens den ældre oolithkalk, muskelkalken og den brogede sandsten ikke naar til denne bredde. Allerede denne generelle oversigt for geologiens vedkommende forekommer forfatteren at bekræfte en analogi mellem dannelsesforholdene av den massive verden med den vegetative og dyriske, saavidt klimatets indflydelse angaar. Idet forfatteren nu fra geologien gaar over til mineralogien tar han først de ædle stener for sig. Saavel diamanten som ogsaa rubin og safir, smaragd, topas o. s. v. hører hjemme i tropiske egne. Forsaavidt de forekommer andetsteds staar de tilbake i glans, farvespil og gjennemsigtighet; saaledes er pyrofysaliten fra Falun kun som et fjernt approksimativt forsøk paa at frembringe topas (en ekte naturfilosofisk talemaate), og selv fuldkomne topaser fra Irland, Sachsen og Sibirien staar tilbake for de brasilianske i glans og farve. Gaar man saa over til de mere almindelige stenarter, som utgjør betydeligere led av den faste jord, saa finder man hos feldspaten i vore fjelde kun svake spor av den utdanneelse, som karakteriserer adularkrystallerne fra Schweizeralperne. De skjønneste druser av bergkrystal fra Kongsberg staar ogsaa tilbake for dem fra Dauphiné. Men vi kan ikke følge forfatteren videre gjennom hans eksempler, og heller ikke gaa ind paa det næste avsnit om formationernes relative høide over havet i forskjellige klimater. Vi vil alene nævne at han ogsaa her (p. 230) finder anledning til at komme tilbake til sit ungdomsarbeide om granit og porfyr ved Freiberg. Avhandlingen har i vore dage ingen aktualitet, men den kan interessere som en prøve paa en høit begavet og kundskapsrik mands betragtninger over naturen for snart hundrede aar siden — mer naturfilosofiske end egentlig naturvidenskabelige.

H. C. STRØM forblev nordenfjelds til 1833, da han utnævntes til bergmester i østre søndenfjeldske distrikt. Han flyttet saa til hovedstaden, og der utgav han, i 1833 og 1835, to rækker politiske og økonomiske betragtninger, som foruten emner fra bergvæsenet (hvor han bl. a. foreslog ansættelse av en bergkyndig ekspeditionssekretær i finansdepartementet) ogsaa behandlet endel andre av meget forskjellig slags, saaledes stathol-

derens embede, pengevæsen, skovvæsen, hvalfangst i Finmarken, stationer paa fjeldveiene, sjøreiser og dampbaat i Nordland o. m. Flere av disse smaa avhandlinger har ganske vist, maa man anta, virket som spiredygtige frøkorn. Endvidere indgav han i forening med forvalter HOLM¹ til Stortinget et forslag om nedsættelse av en kommission for at bestemme sølververkets fremtidige drift.

I 1835 var STRØM i England, og der offentliggjorde han i Mining Review sin sidste avhandling, en jevnføring av den britiske og kontinentale kobbersmeltning.

Ved denne tid opnaadde han endelig at faa anerkjendelse av sit her oftere omtalte ungdomsarbeide, idet v. BEUST² i 1835 offentliggjorde en Geognostische Skizze der viktigsten Porphyrbilde. Først efterat avhandlingen var nedskrevet blev forfatteren opmerksom paa STRØMS arbeide, og han siger da, at det hadde været ham en sand glæde i denne fortræffelige avhandling av en tyve aar tidligere iagttager at finde uttrykt med dristig genialitet de samme anskuelser om porfyrens leiningsforhold. Man maa beundre, fortsætter han, forfatterens skarpsindige og selvstændige iagttagelsestalent, som i 1812 av saa faa kjendsgjæringer var istand til at drage en saa træffende rigtig slutning.

STRØM var, som man vil ha forstaat, en mand med mange interesser; foruten de med bergvæsenet sammenhengende videnskabelige, ogsaa interesse for politik, samfundsforhold og næringsveie. Dertil skjønnerlitterære, som i hans avhandlinger gir sig udtryk gjennom citater av GÖTHE og andre digtere. Man kjender ikke noget selvstendig skjønnerlitterært arbeide fra hans haand, kun nogen oversættelser, men med disse var han uheldig. Han opnaadde aldrig at bli herre over sit sprog og sin fremstilling; de var tunge og litet klare.

¹ CHRISTIAN HOLM (1783—1859), forvalter ved Næs jernverk, representerte Nedenes amt paa Stortinget 1833. Han har i magasinet (III. 111) i 1824 skrevet en fortegnelse over de i omegnen av Arendal forekommende mineraler.

² Friherre F. C. v. BEUST (1806—91), som ved den tid var bergraad i Freiberg, og 1857 blev sachsisk Oberhauptmand. Han flyttet senere til Wien som generalinspektør for de østerrikske bergverker.

Hans biograf BÖBERT siger, at den ovenfor nævnte anerkjendelse av hans ungdomsarbeide utgjorde en av hans sidste glæder. Saavidt man kan forstaa hadde han ellers ikke megen glæde i livet. Om han end kunde glæde sig ved almindelig anerkjendelse og agtelse, var han dog ingen lykkelig mand, idet, siger BÖBERT, hans mørke gemytsstemning og litet indtagende ydre, forenet med et svakelig legeme, skjulte hans indre værd.

Han døde ugift 28de juli 1836, kun 52 aar gammel. WELHAVEN hædret hans minde ved et digt, hvori disse linjer:

Og han stod med klarnet blik
I sin grubes tempelhaller,
Medens minens orgel gik
Under hvælvingens krystaller.
Hver en alf i dypets favn
Hvisket ham sin fryd, sit savn.
Der hvor jordens hjerte banker,
Svulmer under Herrens tanker.

Men de stille alfer bandt
Kogleriet til hans tale,
Naar han vilde purt og grant
Sine dype tanker male.
Verdnen i hans rike barm
Knugedes av livets larm,
Over tankens klare strømme
Sank en sky av syke drømme.

PETER HENRIK STRØM, født 1781, blev student 1797 og juridisk kandidat 1802. Derefter begyndte han, antagelig tilskyndet av RATHKE¹, at studere bergvidenskaberne i Tyskland og Sverige, uten dog at ta bergeksamen.

¹ JENS RATHKE (1769 1835), som senere, fra 1813 til 1845, var professor i naturhistorie her ved universitetet.

I 1813 foretok han en mineralogisk reise her i landet, og fra denne har han meddelt RATHKE nogen indtryk¹. Han siger om Røros, at tømmeren er falden den forrige direktør² av haanden; gruberne ser ikke haabefulde ut, og mange av verkets poster er besat med ukyndige folk. Om Aardals kobberverk i Sogn mener han at anvisningerne er høist lokkende for mineralogen, men ikke lønnende for bergmanden. Paa Tønset hadde han fundet den kromjernsten hvis egentlige leiested ESMARK³ saa omhyggelig hadde skjult. Saadan hemmeligholdelse av findsteder var i de dage ikke sjelden, og vi vil nedenfor se, at Strøm selv ikke har været fri derfor.

I 1814 utgav han et litet skrift, Om Forbindelsen mellem Norge og Sverige. Det var forfattet før rigsforsamlingens sammentræden, men utkom først efterat begivenheterne selv hadde ført fremad mot det maal, som derved skulde fremmes. Han lot det komme for lyset „for at vise, at man netop deri kan være norsksindet, idet man ønsker en konstitutionel forbindelse mellem Norge og Sverige.“ Det fremkaldte et motskrift av professor S. B. HERSLEB (1789—1836). Hans bror omtalte skriftet i sit brev til SIBBERN; det kunde maaske være litt glattet, men der er gedigent metal deri, sagde han, og han fandt HERSLEBS motbemerkninger grundtvigiansk-hierarkiske.

Aaret efter fik P. STRØM et offentlig stipendium til en reise i Sverige, hvor han opholdt sig i længere tid og bl. a. arbeidet paa BERZELIUS' laboratorium, saavidt vites den eneste nordmand dette har været tilfældet med. Ved sit ovenfor nævnte skrift til fordel for unionen hadde han vundet CARL JOHANS bevaagenhet, og henimot slutningen av 1816 blev han utnævnt til bergmester i østre søndenfjeldske distrikt, uagtet han ikke var indstillet av regjeringen⁴. Utnævnelsen gjorde opsigt og gav anledning til avisskriveri. Den omtales ogsaa i daværende

¹ L. DAAE, Breve fra Danske og Norske, Kbhvn. 1876, s. 207.

² E. O. KNOPH, den første fra bergseminaret uteksaminerte kandidat.

³ I. ESMARK (1763—1859), professor i bergvidenskab her ved universitetet.

⁴ Denne hadde indstillet bergraad P. PETERSEN (1767—1850), som hadde tat eksamen ved bergseminaret 1793. Han repræsenterede Jarlsberg og Larvik amt paa stortingene 1827 og 1828, og er ellers mest bekjendt ved sine bestræbelser for at faa oprettet en norsk ridderværdighet.

slotsprest, senere biskop PAVELS' dagbøger; denne syntes der blev gjort formeget væsen av saken. STRØM kunde som juridisk kandidat ha faat et langt bedre embede end denne bergmesterpost. Det var en kjendsgjerning at han hadde reist meget i utlandet for bergvidenskapen, mest for egne penge, og det kunde aldrig lægges ham tillast at han ikke hadde tat bergekssamen, da det institut hvor den skulde tages, ikke mere eksisterte¹.

Paa en av sine reiser hadde bergmesteren truffet stiger G. BRATAAS, som hadde været den første finder av akmiten fra Eker, allerede i 1780-aarene. Mineralet var blit antat for en art schörl (turmalin) men da STRØM nu kom til findestedet, erkjendte han at der forelaa et selvstændig nyt mineral. Han tok det med til Stockholm, hvor han hos BERZELIUS utførte en analyse, som han tillikemed en kort beskrivelse offentliggjorde i Vet. Academ. Handl. 1821. I et tillæg til denne avhandling meddelte ogsaa BERZELIUS den analyse han selv hadde foretat og som ret godt stemte overens med STRØMS. Denne vilde kalde mineralet Wernerin, men da WERNERS navn allerede var optat av HAÜY for en skapolit (Wernerit), foreslog BERZELIUS det nu brukelige navn (*ἀκμίτης*, spids). Opdagelsen av akmit var STRØMS eneste indsats i videnskapen, men han var heldigere end sin bror, og den er ikke gaat i forglemmelse².

STRØM hadde ikke meddelt nogen nærmere oplysning om findestedet, og der gik flere aar hen før man fik greie paa det. En ivrig ung mineralog, den senere bergmester NIC. BENJAMIN MÖLLER (1802—1860) gik i længere tid formelig paa jagt efter det; de spor han hadde kunnet finde ved at forhøre sig rundt om i egnen, bragte ham omsider at spørge efter BRATAAS, som han før ikke hadde hørt tale om; gjennom denne fik

¹ Dette sidste er dog ikke korrekt, idet hans bror, som var tre aar yngre, hadde tat eksamen ved bergseminaret, og dette hadde avholdt eksamen til 1813.

² Den er vistnok ikke nævnt i HALVORSENS forfatterleksikon, men den omtales i de større haandbøger.

han da besked, og derefter gav han i 1825 i magasinet (VI. 174) en meddelelse om mineralet¹.

P. STRØM gik 1833 over til bergmesterembedet i vestre søndenfjeldske distrikt, og samtidig blev han medlem av sølvverksdirektionen. Han fratraadte denne efter faa aars forløp, men som bergmester blev han staaende til 1852. I sin afskedsansøgning hadde han gjort opmerksom paa at han i sin embedstid ikke hadde indsendt regninger paa den ham tilkommende skyss og diæt, og regjeringen indstillet ham til en for den tid anstændig pension, 700 spd. (kr. 2800), men Stortinget knep av til 600. Han vilde slaa sig ned i utlandet; der hadde, sa han, i hans tid været tre rigtig trivelige hovedstæder i Europa, Kjøbenhavn, München og Wien, og han hadde egentlig tænkt mest paa den førstnævnte, men efterat Danmark for nogen aar siden hadde faat en konstitution kunde der ikke mere være tale om Kjøbenhavn, idet han hadde opgjort sig den mening at det vilde gaa ut over triveligheten og gemytligheten naar folkene fik konstitutioner og politik at tænke paa. Han bestemte sig for München og døde der i 1865, ugift likesom broren.

STRØM hadde testamentert sine mineraler til universitetet, og da efterretningen om hans bortgang indløp, fik professor KJERULF fra hans betrodde mand i Larvik besked om at de befandt sig i bergmesterens hus paa Kongsberg, og nøklen til dette hus blev sendt med. Bergmesteren pleiet, oplystes der, at avlaase huset og ta nøklen med naar han reiste, og han tillot ikke at nogen betraadte det i hans fravær. Da jeg den tid var amanuensis hos KJERULF blev det mig som skulde ta imot mineralerne. Huset var ganske litet, og dets vinduer var lukket med solide lemmer. Jeg erindrer nu kun en stue med tilstøtende soveværelse, og disse rum befandt sig i samme tilstand som da de blev forladt for 13 aar siden, sengen var

¹ I et tillæg til denne fortalte han om andre hemmeligholdelser av mineral findesteder. Deriblandt antofyllit, som blev fundet i en berghald ved Kjennerudvandet i nærheten av Kongsberg. Finderne tok alle de gode stykker, men kastet alt det øvrige i vandet. Denne affære hørte jeg flere gange omtales under mine ophold paa bergstaden i 1860-aarene, og jeg fik et bestemt indtryk av at beretningen var paalitelig.

uopredet og kaffekoppen med indtørret sort grut stod paa bordet o. s. v. — Av norske saker indeholdt mineralerne bl. a. en hel del akmit, men størstedelen var utenlandske, jeg tror mest fra Tyskland og Ungarn, for det meste krystalliserede stykker. Krystallerne var utmerket gode, ikke sjelden rent utsøkte, og der var meget fra ældre, nu uttømte findsteder. Det var saaledes en høist værdifuld gave, universitetet kom i besiddelse av; stykkerne blev forsynet med etiketter, hvorpaa giverens navn var trykt.
